

Ynglefuglene på Sprogø i 2018

Tekst: Peter Pelle Clausen 2018

Naturkonsulent.dk

Udarbejdet for Sund og Bælt A/S

Indhold

Sammenfatning	3
Ynglepar, kystfugle	4
Oversigt over udviklingen i antallet af kystfugle	5
Artsgennemgang	6
Øvrige ynglefugle	13
Litteratur	15
Kort med stednavne	16

Sammenfatning

Den systematiske optælling af kystfuglene er udført hvert andet år siden 2006. Feltarbejdet har fulgt den samme metode hvert andet år, og har givet en detaljeret beskrivelse af den aktuelle status for især ynglende kystfugle, herunder også fuglenes ynglesucces. Øvrige ynglefugle nævnes kort.

Rapporten fra 2016 bar præg af forholdene omkring naturovervåger Lars Hansens pludselige bortgang. Det var vanskeligt at skaffe data på alle arter og en del viden gik tabt. Siden har biolog Jacob Sterup assisteret med optællingsvejledning og optælling i felten. Dette har betydet at der er lavet nye optællingmetoder for visse arter, og at nogle af tallene derfor kan synes høje eller lave. Helt konkret er der i år lavet optællinger med kraftige teleskoper fra højtliggende observationsposter, optællinger i kolonierne og ført notater ved besøg på øen.

Når dette er sagt, viser ynglefuglene generelt gode takter i 2018. Sprogø huser nogle af landets største kolonier af splitterne, sildemåge og tejst, og bestandene er i fremgang. Dværgterne og klyde vendte tilbage som ynglefugle efter at have været helt fraværende i 2017, og hele 4 par af den sjældne sorthovedede måge gjorde yngleforsøg. Reguleringen af sølvmåger har nu bevirket at prædationstrykket hos de mere sårbare kystfugle er sænket i en sådan grad, at store kolonier af hættemåger og splitterner er fast etablerede på Sprogø, og mange af ternerne på Østrevet yngler med succes.

Ynglepar kystfugle 2018 total.

Lille lappedykker	2	Stor præstekrave	3
Gråstrubet lappedykker	2	Vibe	14
Knopsvane	3	Rødben	7
Grågås	90	Sorthovedet måge	4
Gravand	10	Hættemåge	1572
Gråand	12	Stormmåge	259
Taffeland	1	Sildemåge	324
Troldand	11	Sølvmåge	796
Edderfugl	243	Svartbag	5
Toppet skallesluger	25	Splitterne	1045
Grønbenet rørhøne	5	Fjordterne	15
Blishøne	16	Havterne	15
Strandskade	27	Dværgterne	6
Klyde	14	Tejst	149
Lille præstekrave	1		

Oversigt over udviklingen af antallet af kystfugle 2006 til 2018

Art	2006	2008	2010
Gråstrubet lappedykker	1	1	2
Lille lappedykker	2	2	2
Knopsvane	4	4	6
Grågås	38	137	118

Artsgennemgang

Lille lappedykker

2 ynglepar, på Engen og ved Dybsø

Gråstrubet lappedykker

2 ynglepar, i Dybsø og på Engen.

Knopsvane

3 ynglepar, ved Revet, Midtfjord og på Engen.

Grågås

90 ynglepar. Yngler spredt over øen. Der er set en del unger men ynglesuccesen er svær at fastslå, da mange par forsvinder straks efter klækning.

Gravand

10 ynglepar. Yngler spredt over øen

Gråand

12 ynglepar. Yngler spredt over øen.

Taffeland

1 sandsynligt på vaden.

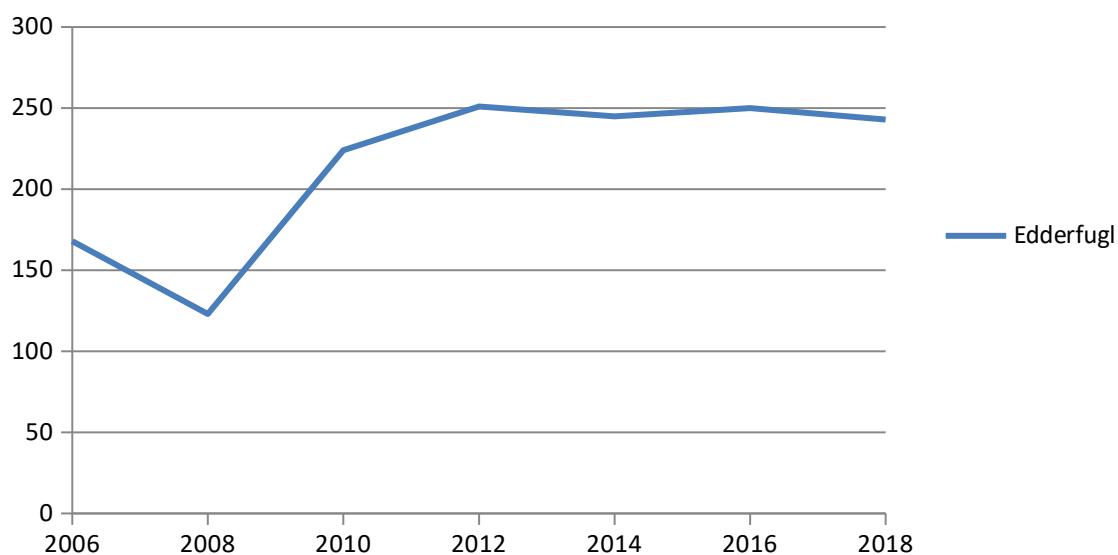
Troldand

10 ynglepar. Foretrækker Engen og Dybsø

Edderfugl

243 ynglepar. Yngler spredt over øen men flest på den gamle del af Sprogø. Bestanden er vurderet ud fra antallet af gamle hanner langs kysten i rugetiden, da en optælling af rugende hunner ville give for store forstyrrelser. Det vides ikke, hvilken optællingsmetode, der tidligere er benyttet, men antallet svarer pænt til antallet de sidste år, jf. figuren nedenfor.

Edderfugl

Toppet skallesluger

25 ynglepar.

Grønbenet rørhøne

5 ynglepar. 3 par yngler i søerne på Vaden, mens de sidste yngler i de planterige vandhuller i parken og på Engen

Blishøne

16 ynglepar. Yngler spredt over øen.

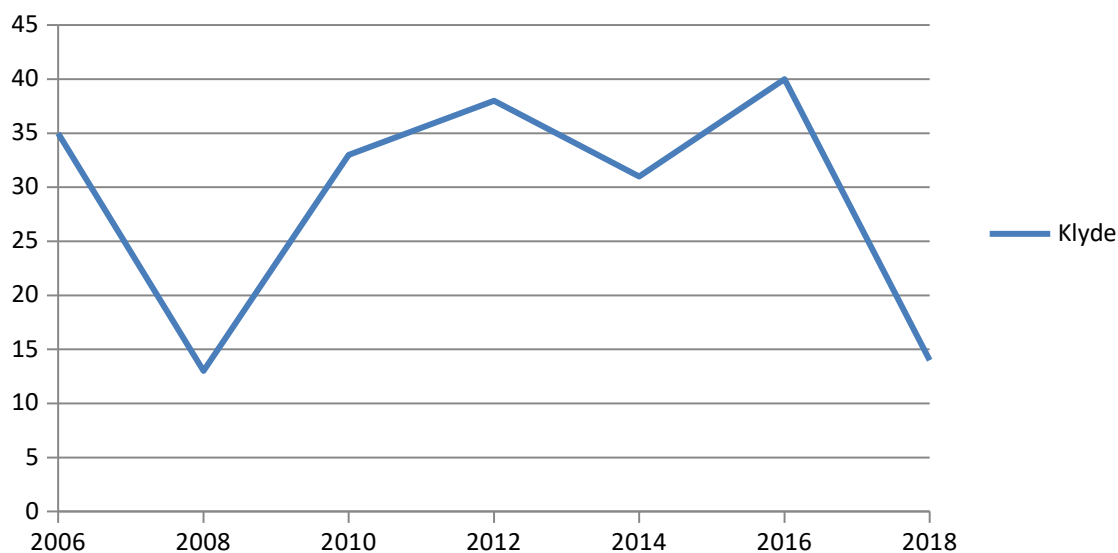
Strandskade

27 ynglepar. Yngler over hele øen med overvægt ved Fladsø (6 par)

Klyde

14 ynglepar. 2017 var et særdeles dårligt år for klyden, da der slet ingen ynglefugle var, så at de er tilbage i år med 14 par, må regnes for en succes. Rugeperioden gik fint, og der klæggede mange unger. Der var dog stor predation på ungerne, og kun få unger vurderes at være blevet flyvefærdige.

Klyde

Lille præstekrave

1 sandsynligt ynglepar på arealet mellem Dybsø og Fladsø.

Stor præstekrave

3 ynglepar. Yngler Revet og på Vaden. Stor tilbagegang ifht. Tidligere år. Flere ungekuld sås.

Vibe

14 ynglepar. Yngler spredt over øen.

Rødben

7 ynglepar. Yngler spredt over øen. Flyvefærdige unger sås ved Midtfjord.

Sorthovedet måge

4 ynglepar. Et godt år for den sjældne mågeart. 3 par har ynglet i hættemågekolonien ved Vaden og et par ved Radaren. Desværre var der tilsyneladende ikke ynglesucces for nogen af parrene. De to af parrene ved Vaden forsvandt, inden ungerne kan være blevet flyvefærdige. Parret ved Radaren rugede på et sted med højt græs og kunne ikke følges nærmere, men de var forsvundet igen på det tidspunkt, hvor de burde have fået unger.

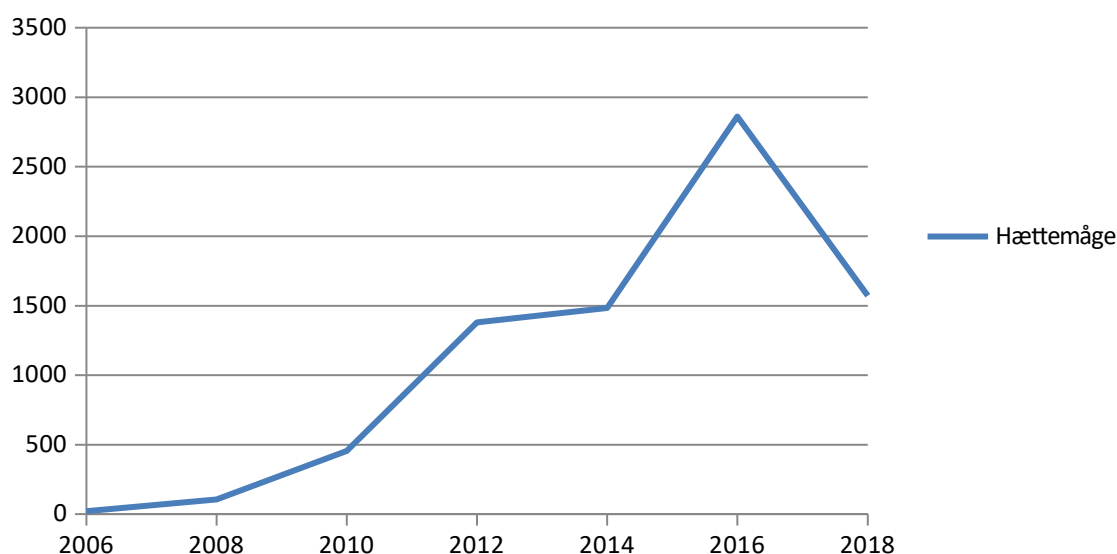
Sorthovedet måge er kun få gange tidligere fundet ynglende på Sprogø (og højst et par), så fire par i 2018 er exceptionelt. I 2017 sås op til 3 par samtidigt i det tidlige forår, men de forsvandt alle igen,

uden at gøre yngleforsøg. Ingen andre lokaliteter i Danmark havde mere end to ynglepar af sorthovedet måge i 2018

Hættemåge

1572 ynglepar. Fordelingen var 1.190 par på Vaden, 280 par ved Radaren, 70 par på Engen og 32 par på Revet. De sidste år har der også været en koloni i søen i Parken. Denne var også under etablering i 2018, men forsvandt i slutningen af april, nok pga. anlægsarbejde. Hættemågen har fået godt fodfæste på øen. 2016 må have været exceptionelt god for hættemåge, da der dengang blev optalt over 2500 par af Lars Hansen. Nu har kolonistørrelsen stabiliseret sig på ca. 1500 par, hvad den også var i 2014. Ynglesuccesen ser ud til at være pæn i kolonierne på Vaden og ved Radaren, selvom mange unger går til pga. prædation fra sølvmåger, krager og vandrefalk.

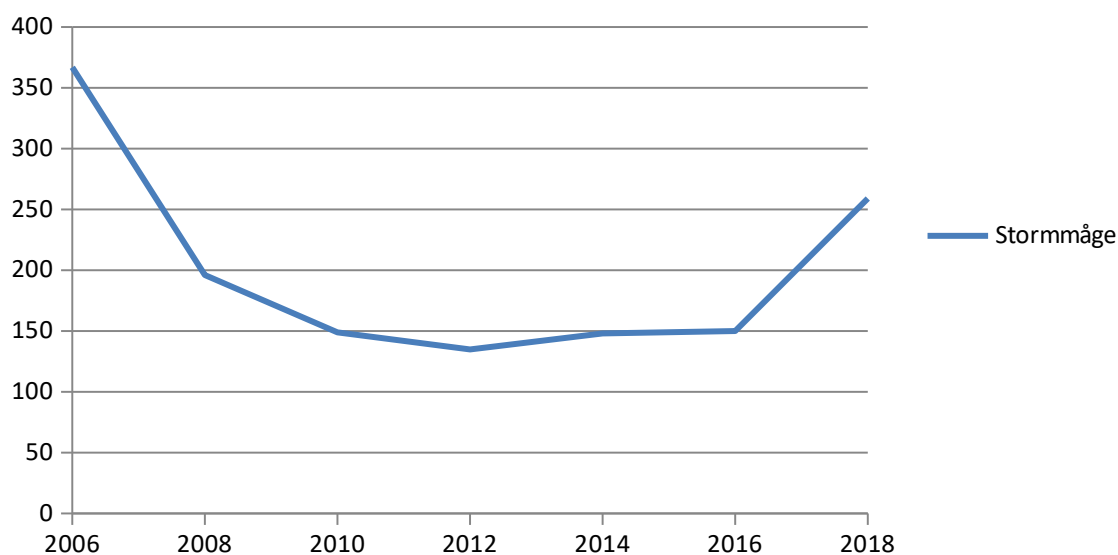
Hættemåge

Stormmåge

259 ynglepar. Bestanden af stormmåge er tilsyneladende steget ifht- de seneste år, men dette kan dog til dels skyldes ændrede optællingsmetoder. En stor del af bestanden yngler langs jernbanen ved Tunnelområdet, og her findes mange ynglefugle hvert år trafikdræbte. Stormmågen er den art, der bedst udfylder de nicher, som reguleringen af sølvmåger efterlader. Hvis det kan ske, vil det være den bedste hindring mod genindvandring af sølvmåger..

Stormmåge

Sildemåge

324 ynglepar. Yngler primært på nordsiden af øen med ca. 231 par på Prærien og 67 par ved Dybsø. Desuden 26 par på Engen. Da sildemågen er den mindste af de store måger, vil flere par måske indfinde sig, i takt med sølvmågens tilbagegang..

Sølvmåge

796 ynglepar. Der ses en svag stigning i bestanden pga. ændrede optællingsmetoder. Sølvmågen beskrives nærmere i rapporten ”Regulering af Sølvmåger på Sprogø 2018”.

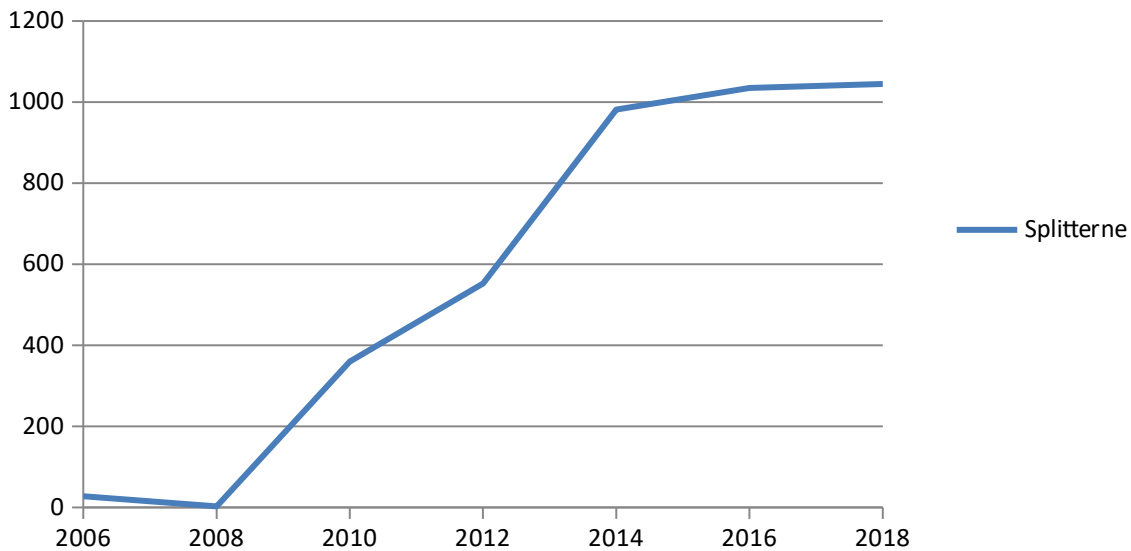
Svartbag

5 ynglepar. Bestanden er fortsat på et meget lavt niveau. 3 par på Østrevet, 1 par ved Midtfjord og et ved Vestbjerg.

Splitterne

1045 ynglepar. Tre subkolonier i år; 673 ved Radaren, 172 par ved Vaden og 200 par på Østrevet. Splitteren etablerede sig for alvor på Sprogø i 2010, og bestanden har de seneste år stabiliseret sig omkring 1.000 par. Kolonien er p.t. landets næststørste. Ynglesuccesen var desværre ikke høj i 2018, sandsynligvis pga. fødemangel. Det anslås at 3-400 unger er blevet flyvefærdige. Splitterne yngler flankeret af stormmåger og hættemåger, og kan derved holde eventuelle predatorer på anstand. I 2017 blev der talt 895 par. Her var ynglesuccesen væsentligt bedre.

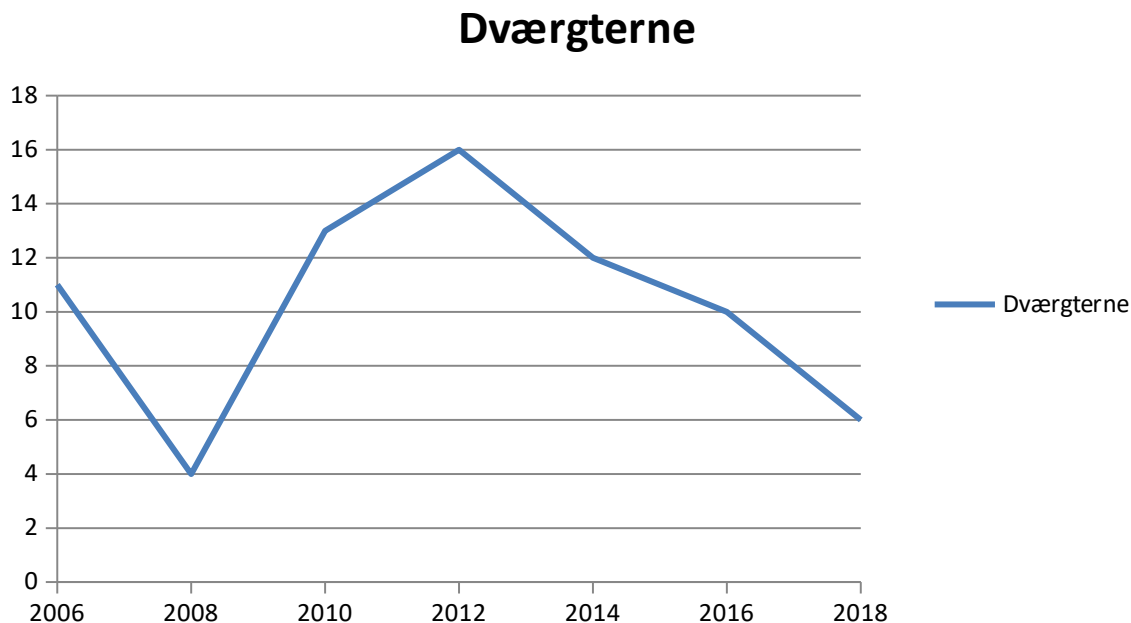
Splitterne

Dværgterne

6 ynglepar. Yngler på sandflader på Østrevet. Dværgterner ruger oftest på steder, hvor rederne er i fare for oversvømmelse, hvis det bliver meget højvandet. De seneste år har der heldigvis ikke været problemer med højvandshændelser i yngletiden, og tilsyneladende fik mindst fire af parrene unger på vingerne i år. Ynglebestanden på Sprogø svinger en del i størrelse, da dværgterne skifter mellem flere lokaliteter, og nogle år yngler de i stedet på Vestsjælland. Dette var tilsyneladende

tilfældet i 2017, hvor der slet ikke var ynglende dværgterne på Sprogø.

Havterne

15 ynglepar. Yngler på Østrevet med risiko for oversvømmelser

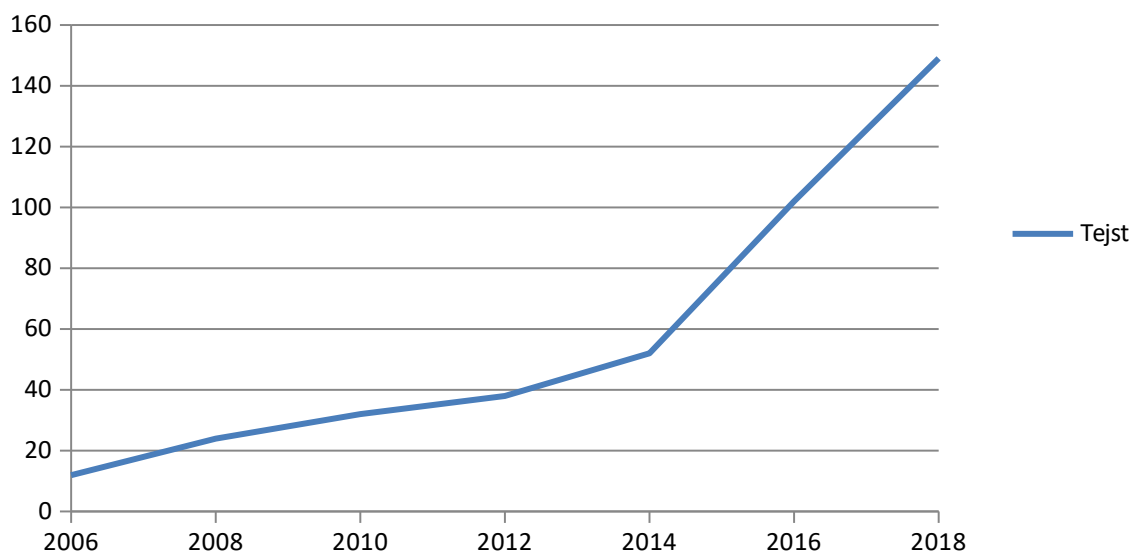
Fjordterne

15 ynglepar. Yngler på Østrevet men har reder placeret længere fra havet, så risikoen for oversvømmelse er mindre.

Tejst

149 ynglepar. Yngler i stensætningen over hele Sprogø. Tejsten har haft et fantastisk år og bestanden stiger voldsomt. Sprogø er et af de sydligste steder tejsten yngler herhjemme og bestanden på Sprogø er formentligt den næststørste i Danmark

Tejst

Øvrige ynglefugle

Tårnfalk	1 ynglepar i opsat kasse i Parken. God ynglesucces.
Vandrefalk	1 ynglepar i redekasse på Østbroen. Ny ynglefugl i 2018. tilsyneladende var æggene ubefrugtede; i hvert fald klæggede de aldrig.
Fasan	Fasanen er tilsyneladende uddød på Sprogø. Arten er sidst set i 2015
Ringdue	Almindelig ynglefugl.

Tamdue	Yngler formentligt stadig på brokonstruktionen.
Sanglærke	Almindelig i åbent terræn.
Digesvale	2 ynglepar ved Vestbjerg, efter et par år uden yngleforekomst. Kystsikringen ved Vestbjerg og Fasanhøj mindsker skrænternes erosionspræg og dermed egnede ynglesteder.
Landsvale	Vanskelige yngleforhold gør bestanden unaturligt lav.
Bysvale	Forsøg med redekasser har bedret forholdene
Engpiber	Almindelig ynglefugl
Skærpiber	Muligvis et enkelt ynglepar, idet en fugl sås på kystsikringen ved Fladsø.
Hvid vipstjert	Almindelig ynglefugl.
Gærdesmutte	Yngler spredt over øen.
Jernspurv	I Parken.
Rødhals	I Parken.
Husrødstjert	1 par ved vestrampen.
Solsort	Almindelig ynglefugl
Sangdrossel	I Parken.
Rørsanger	Ved rørskov og små vandhuller.
Gulbug	I Parken og ved Østrampen
Gærdesanger	I Parken.
Tornsanger	I Parken
Havesanger	I Parken.
Gransanger	I Parken.
Løvsanger	I Parken og på Engen
Blåmejse	I Parken.
Musvit	I Parken.
Gråkrage	Stor bestand på over 20 par. En enkelt sortkrage er også set de sidste par år, og den yngler formentlig i et blandet par med gråkrage.

Stær	Ynglekasser opsat i Parken har været medvirkende til at få stæren tilbage som ynglefugl på Sprogø.
Bogfinke	I Parken.
Grønirisk	I Parken.
Tornirisk	Formentlig enkelte ynglepar.
Rørspurv	Ved tagrør Vaden og på Engen.

Litteratur

Peter Pelle Clausen, 2018. Regulering af sølvmåger på Sprogø 2018. Projektrapport nr. 10.

Peter Pelle Clausen, 2016. Regulering af sølvmåger på Sprogø 2016. Projektrapport nr. 8.

Lars Hansen, 2014. Ynglefuglene på Sprogø i 2014. A/S Storebælt.

Lars Hansen, 2015. Regulering af sølvmåger på Sprogø 2015. Projektrapport nr. 7.

Bilag

Oversigtskort med stednavne:

